

27.11.2020

SUPO 1176/01.04.01.00/2020

Hallintovaliokunta
Eduskunta

Suojelupoliisin lausunto hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi poliisilain muuttamisesta (HE 166/2020 vp)

Suojelupoliisi toteaa, että esityksessä ehdotetuissa muutoksissa on kyse siviilitiedustelusta säätämisen yhteydessä lakiin jääneiden puutteiden korjaamisesta. Lakiehdotuksella palautettaisiin oikeustila poliisilain (872/2011) 5 lukua koskien sellaiseksi kuin se oli ennen siviilitiedustelulainsäädännön voimaantuloa 1.6.2019. Siviilitiedustelusta säädettäessä yhtenä keskeisenä ratkaisuna nimittäin oli, että Suojelupoliisilta poistetaan esitutkintatoimivaltuudet, mutta että rikoksen estämistä ja paljastamista koskevat toimivaltuudet pysyvät sen käytössä muuttumattomina.

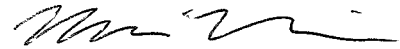
Rikoksen estämiseksi ja paljastamiseksi käytettävien toimivaltuuksien käyttöön liittyvät eräät toimenpiteet on säädetty pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen tehtäväksi. Termin tarkoituksena on ilmaista, että toimenpiteiden suorittajalta edellytetään tiettyä korkeahkoa virka-asemaa. Koska pidättäminen on osa rikoksen esitutkintaa, oli selvä, ettei Suojelupoliisissa siviilitiedustelusta säätämisen ja siitä seuraavan esitutkintatoimivallan poistamisen jälkeen enää voi olla "pidättämiseen oikeutettuja poliisimiehiä". Tämä aiheutti tarpeen muuttaa poliisilain 5 lukua siten, että lukuun lisättiin "pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen" rinnalle erinäisten toimenpiteiden suorittajaksi "suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies". Muutos toteutettiin siten, että poliisilain 5 lukuun lisättiin järjestelmällisesti "pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen" rinnalle toimenpiteiden suorittajaksi "suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies". Muutos jäi kuitenkin tekemättä tässä esityksessä mainituissa lainkohdissa.

Tästä "suojelupoliisin päällystöön kuuluvan poliisimiehen" uupumisesta säännösteksteistä on seurannut esimerkiksi se, että Suojelupoliisi ei voi tehdä vaatimusta 58 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla salaisen tiedonhankinnan käytöstä kohteelle ilmoittamatta jättämisestä tai sen lykkäämisestä, mikäli se on perusteltua käynnissä olevan tiedonhankinnan turvaamiseksi, valtion turvallisuuden varmistamiseksi tai hengen ja terveyden suojaamiseksi. Suojelupoliisi ei siten voi voimassa olevan lain nojalla turvata momentissa tarkoitettuja intressejä.

Lisäksi voimassa olevasta poliisilain 5 luvun 51 §:stä seuraa, ettei Suojelupoliisilla tällä hetkellä ilmeisesti ole velvollisuutta tarkastaa salaisten tiedonhankintakeinojen avulla hankkimiaan tallenteita sen varmistamiseksi, että ne eivät sisällä kuuntelu- ja katselukieltojen alaista aineistoa.

Suojelupoliisi toteaa, että esitys on hyvin ja kattavasti laadittu ja siinä ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta suojelupoliisin päällystään kuuluvalla poliisimiehellä olisi tosiasialliset mahdollisuudet suoriutua salaiseen tiedonhankintaan liittyvistä tehtävistään.

Ylitarkastaja

Heli Heikkola